

Χοιροκοιτία

ΑΡΧ 311 ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ, ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2022
ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: ΔΡ. ΜΑΡΙΑ ΦΙΛΟΚΥΠΡΟΥ

ΟΜΑΔΑ: ΓΑΤΤ ΑΑΡΟΝ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΣ, ΣΤΑΚΙΤΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΣ

University
of Cyprus

Γενικές Πληροφορίες

Η Χοιροκοιτία βρίσκεται σε λοφώδη περιοχή της επαρχίας Λάρνακας. Είναι Βόρεια των χωριών Πάνω και Κάτω Λεύκαρα και Βορειοδυτικά του χωριού Βάβλα. Βρίσκεται σε υψόμετρο 220 μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας και έχει έκταση περίπου 17.635 σκάλες. Το τοπίο της είναι διαμελισμένο από τον ποταμό του Αγίου Μηνά.

Ονομασία Χωριού

Κατά την επικρατούσα άποψη η ονομασία του χωριού είναι σύνθετη από την λέξη Χοίρος και την λέξη κοιτή, υποδηλώνοντας έτσι περιοχή που εκτρέφονταν χοίροι. Κατά άλλους η ονομασία ίσως αρχικά ήταν Σιδηροκοιτιίδα, συνελώς περιοχή όπου υπήρχε σίδηρος. Λέγεται ακόμη ότι ίσως προήλθε από την λέξη χειρογοντιά που υποδηλώνει άσκηση της χειρομαντείας. Κατά άλλη άποψη ίσως προήλθε από κάποια αρχική ονομασία Ιεροκοιτία (Ιερός χώρος). Άλλοι πιο ευφάνταστοι υποστηρίζουν ότι η ονομασία προήλθε από τις λέξεις γύρος και οικία λόγω του ότι οι προϊστορικές καλύβες που ανακαλύφθηκαν εκεί ήσαν στρογγυλές. Ακόμη η παράδοση λέει πως προήλθε από την φράση Χαίρε Κιτία που απηύθυνε η περιβόητη και μυστηριώδης ρήγαινα της Κύπρου σε κάποια φίλη της από το Κίτιον. Υποστηρίχθηκε επίσης ότι ίσως η ονομασία προήλθε από το φυτό ανόνη η χερομολία. Που με την απλούστερη ονομασία χερομολία απαντάτο καλλιεργούμενο στη Κύπρο, πράγμα όμως που θεωρείται πολύ απίθανο. Σε παλιούς χάρτες το χωριό βρίσκεται σημειωμένο ως Cherochetica και ως Chierochitia.

(Πηγές: (1) Η Μεγάλη Κυπριακή Εγκυκλοπαίδεια, (2) Μεσαιωνικά κατάλοιπα στην επαρχία Λάρνακας του Σωκράτη Τ. Αντωνιάδη, (3) <http://khirokitia.org/>)

Πληθυσμός χωριού

Το χωριό γνώρισε μεγάλες πληθυσμιακές αυξομειώσεις. Οι κάτοικοι σύμφωνα με την απογραφή του 2011 είναι 632, 310 άνδρες και 322 γυναίκες. Η εξέλιξη του πληθυσμού άρχισε να παρουσιάζει τελευταία ανοδική πορεία, λόγω του ότι η Χοιροκοιτία βρίσκεται στο κέντρο του οδικού δικτύου που συνδέει τις 3 μεγάλες πόλεις της Κύπρου την Λευκωσία, την Λεμεσό και την Λάρνακα.

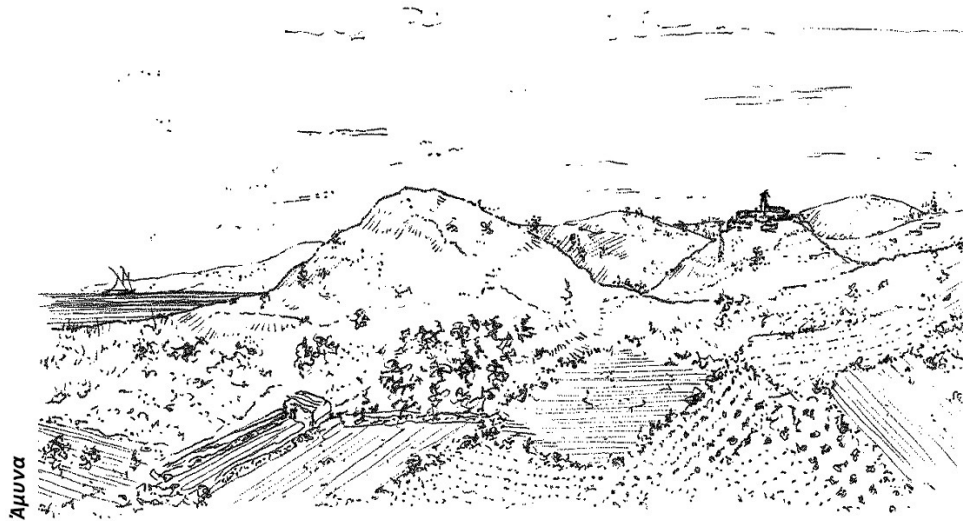

Διάγραμμα πληθυσμού και ιστορικά γεγονότα που ίσως επηρέασαν το χωριό

ΑΣΧΟΛΙΕΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

Οι ασχολίες των κατοίκων ήταν η γεωργία, η κτηνοτροφία καθώς και η καλαθοπλεκτική. Για παράδειγμα, καλλιεργούνταν ελιές και εκτρέφονταν πρόβατα και χοίροι.

Άμυνα

Μη όρατο από την θάλασσα

Ανάπτυξη σε λόφο

Πλεονεκτήματα Περιοχής

Ζωτικές Ανάγκες

Εύφορη γη

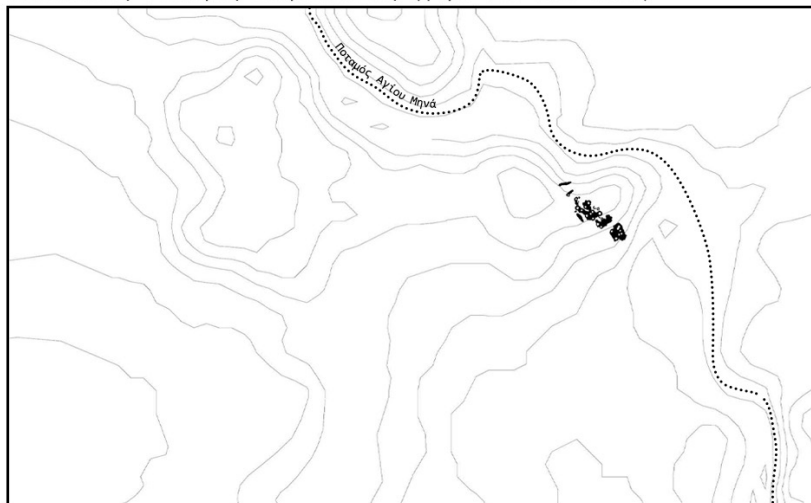
Παραπλήσιος ποταμός

Η περιοχή στην οποία βρίσκεται σήμερα το χωριό της Χοιροκοιτίας φέρει ίχνη κατοίκησης από την Νεολιθική Εποχή (7000π.Χ.). Ο νεολιθικός οικισμός δεν ενώνεται, ούτε και εφάπτεται με τον παραδοσιακό οικισμό που βρίσκεται πιο ψηλά στον ίδιο λόφο. Η γεωγραφική απόσταση που τους χωρίζει δηλώνει πως ο παραδοσιακός οικισμός δεν είναι προέκταση του νεολιθικού οικισμού αλλά μάλλον υπήρξε μια περίοδος κατά την οποία η τοποθεσία εγκαταλείφθηκε. Η περιοχή φαίνεται να κατοικήθηκε και πάλι κατά την Μεσαιωνική περίοδο, γεγονός που φανερώνεται από τα ερείπια ενός παλαιού πύργου.

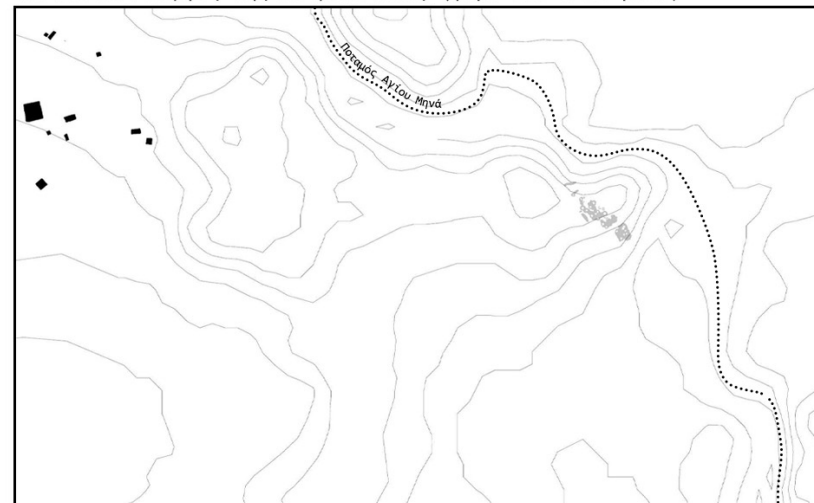
Λαμβάνοντας υπόψη μας την τοποθέτηση του πύργου στην προσκείμενη κοιλάδα και όχι στον λόφο, μπορούμε να δημιουργήσουμε την εικόνα ενός αραιοκατοικημένου οικισμού στην πεδιάδα γύρω από τον πύργο. Ο οικισμός αυτός μάλλον εγκαταλείφθηκε μετά από την συντριπτική ήττα των Κυπρίων από του Μαμελούκους (1426). Ο παραδοσιακός οικισμός όπως μελετάται σε αυτή την εργασία, βρίσκεται χωροθετημένος πάνω στον λόφο. Σήμερα ο οικισμός προεκτείνεται προς τα νότια, πιθανότατα λόγω του παραπλήσιου αυτοκινητόδρομου Λάρνακας - Λεμεσού.

Ιστορική Αναδρομή

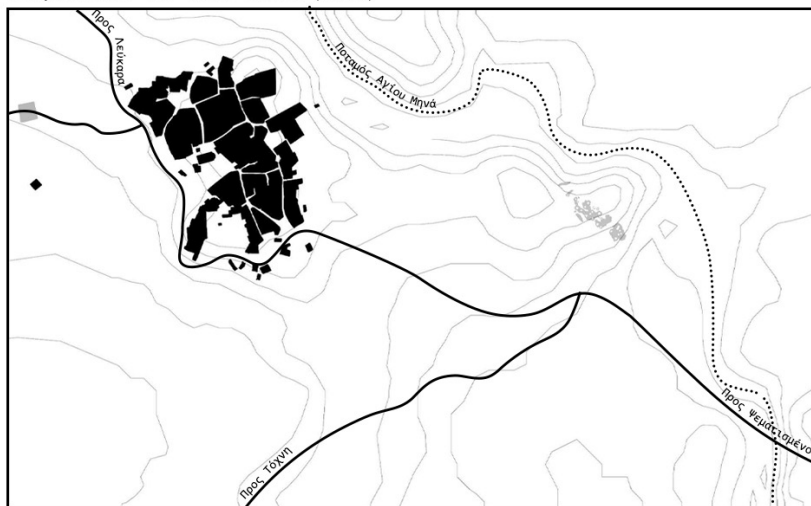
Νεολιθικός Οικισμός Χοιροκοιτίας (γύρω στο 7000 π.Χ.)

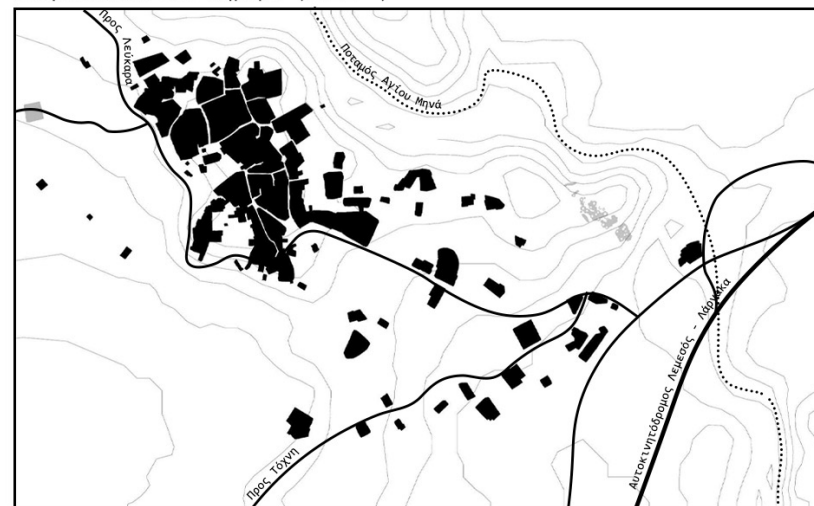
Φέουδο και Πύργος της Χοιροκοιτίας (γύρω στο 1200 μ.Χ.)

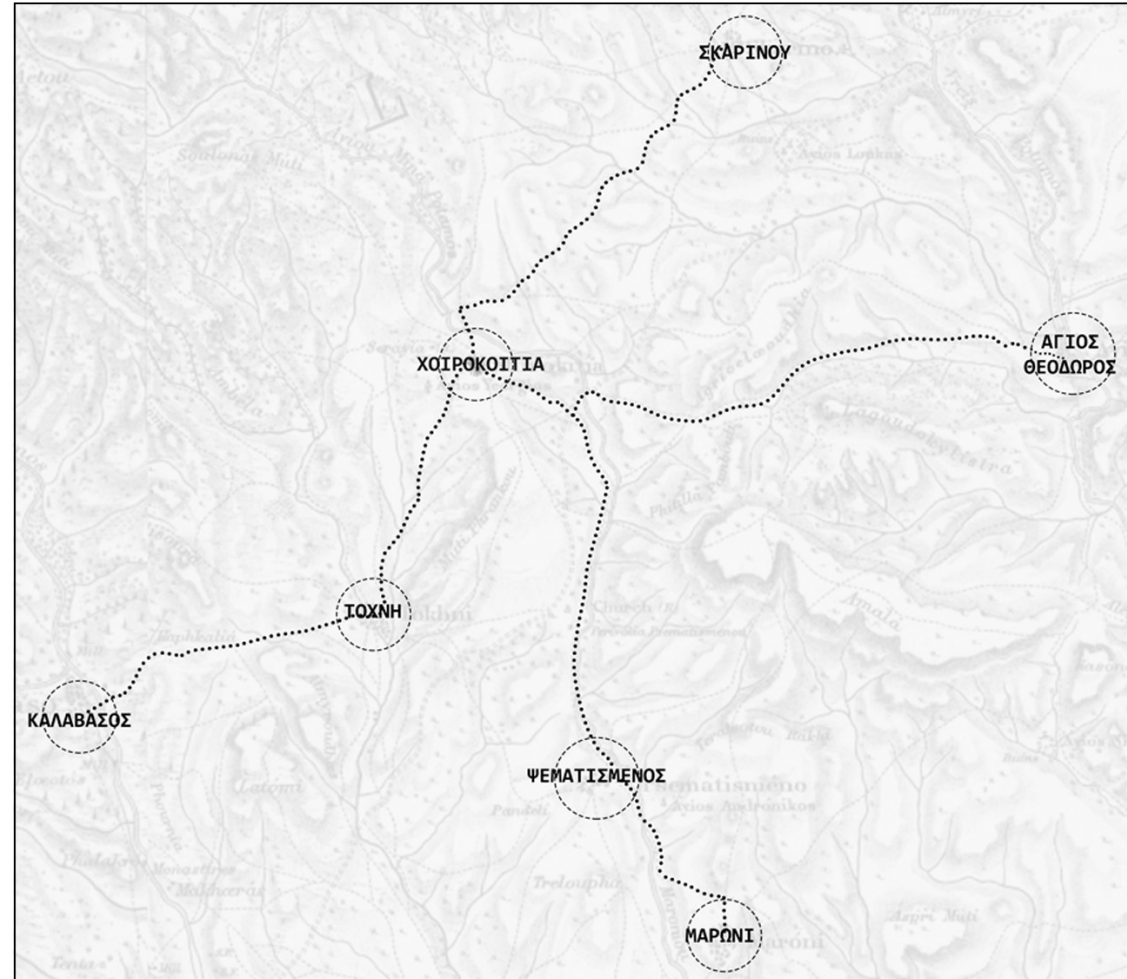
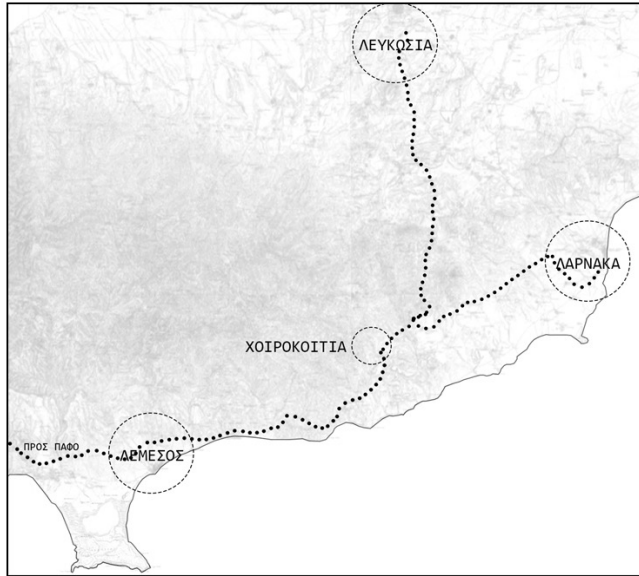

Χοιροκοιτία του 20ου αιώνα (1918)

Χοιροκοιτία του Σήμερα (2022-)

Το χωριό συνδέεται με άλλους σημαντικούς παραδοσιακούς οικισμούς, όπως την Καλαβασό, την Τόχνη, το Μαρώνι, το Ψεματισμένο, τον Άγιο Θεόδωρο και την Σκαρίνου. Επίσης πλέον με τον αυτοκινητόδρομο που περνά δίπλα από το χωριό, συνδέεται με όλες τις Πόλεις της Κύπρου πιο εύκολα και γρήγορα, αφού πλέον απέχει:

33,4 Km (29 min) από την πόλη της Λάρνακας
49,8 Km (41 min) από την πόλη της Λευκωσίας
36,5 Km (28 min) από την πόλη της Λεμεσού
102 Km (66 min) από την πόλη της Πάφου

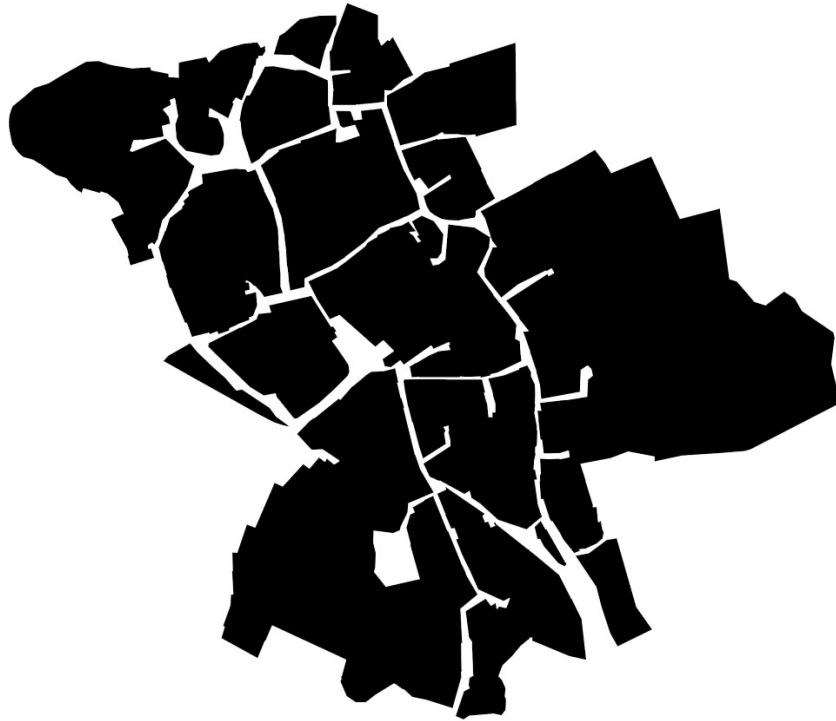
ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ

Οι δρόμοι είναι στενοί και πλακόστρωτοι. Δεν υπάρχει κύρια αρτηρία εντός του χωριού, αλλά ο κύριος δρόμος περνάει από την μία πλευρά του χωριού.

Στο χωριό υπάρχουν 16 αδιέξοδα, τα οποία οδηγούν σε κατοικίες, όπου τα οικειοποιούνται και τα χρησιμοποιούν κυρίως ως χώρο στάθμευσης ή επέκταση της αυλής τους.

Οδικό Δίκτυο

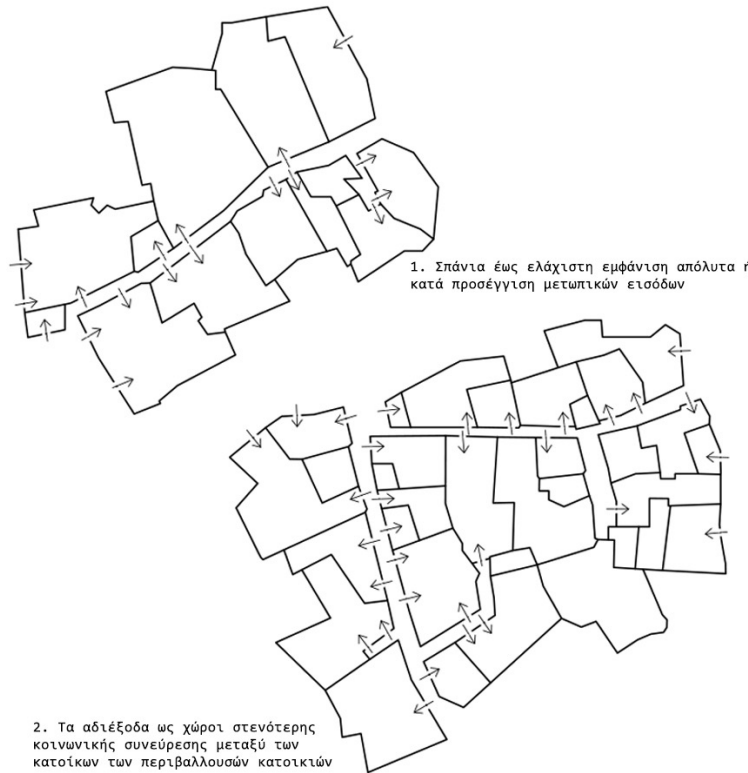
Αδιέξοδα

Στο χωρίο η πλειοψηφία των εισόδων βρίσκεται στα όρια των κατοικιών με τον δρόμο, ενώ εμφανίζονται το ελάχιστο δυο περιπτώσεις όπου τοποθετούνται πιο μέσα από τον δρόμο, σε κατοικίες όπου φέρουν εσοχές και οι οποίες κρίνεται ότι είναι μεταγενέστερες (δεν εμφανίζονται καθόλου ή υπό την συγκεκριμένη μορφή στον κτηματολογικό χάρτη).

Κατά αναλογία, ελάχιστες είναι και οι περιπτώσεις όπου εισόδοι δυο αντικριστών κατοικιών υφίστανται μετωπικά ή μια προς την άλλη, κάτι που ερμηνεύεται από την ανάγκη να εξασφαλιστεί η ιδιωτικότητα της κάθε κατοικίας.

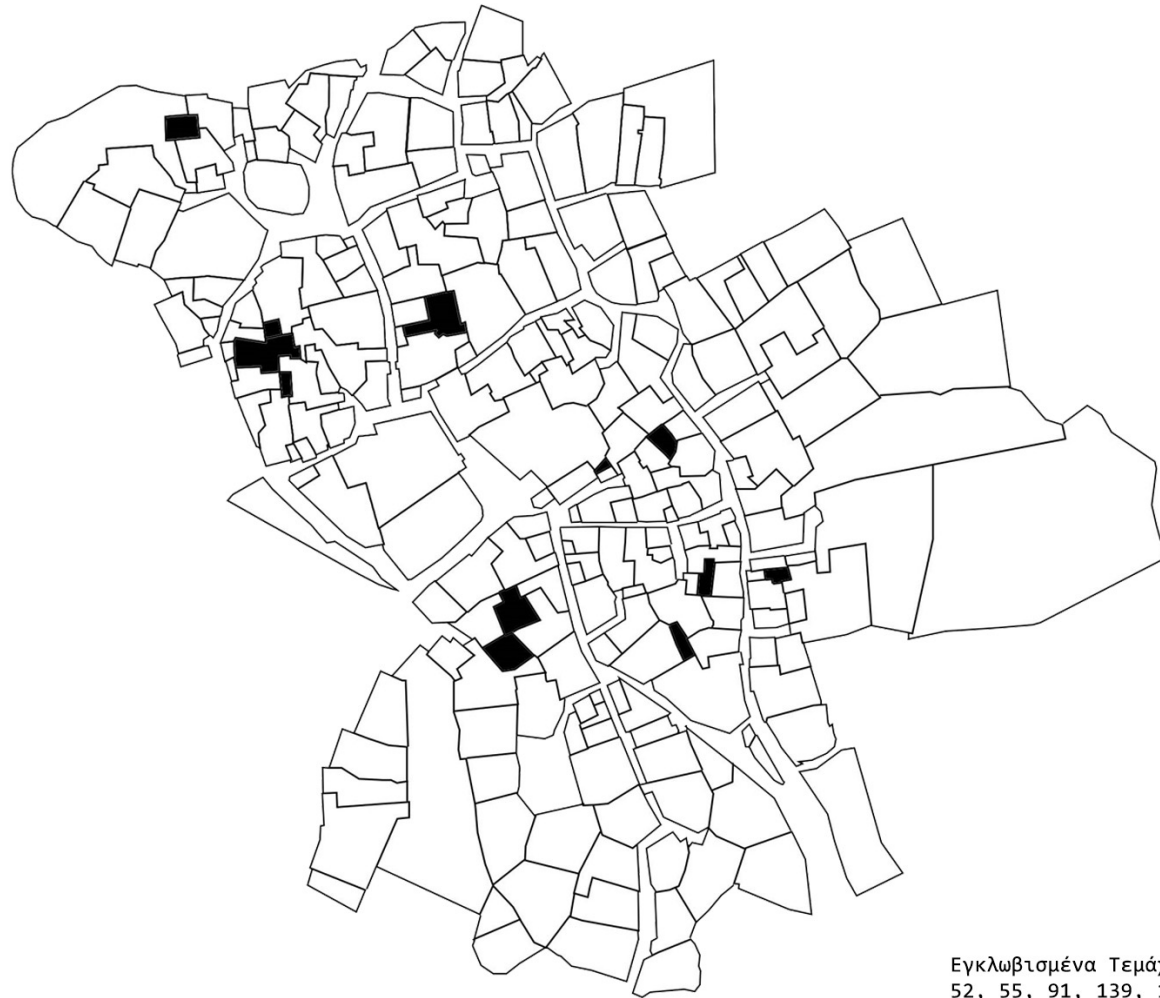
Γενική Άποψη Εισόδων Κατοικιών του Σύνολου Χωριού

1. Σπάνια έως ελάχιστη εμφάνιση απόλυτα ή κατά προσέγγιση μετωπικών εισόδων

2. Τα αδιέξοδα ως χώροι στενότερης κοινωνικής συνεύρεσης μεταξύ των κατοίκων των περιβαλλουσών κατοικιών

Τοποθέτηση Εισόδων Κατοικιών

Εγκλωβισμένα Τεμάχια

Παρατηρώντας τον Κτηματολογικό χάρτη του χωριού, εντοπίσαμε κάποια τεμάχια-οικόπεδα τα οποία δεν έχουν δημόσια πρόσβαση από τον δρόμο. Αυτό μπορεί να οφείλεται στον κατακερματισμό ή επιμερισμό προηγούμενων μεγαλύτερων τεμαχίων που ανήκαν σε μεγάλες οικογένειες που στη συνέχεια διαχώρισαν τα τεμάχια στους κληρονόμους δίδοντας δικαιώματα πρόσβασης από το ένα τεμάχιο στο άλλο, είτε ίσως δινόταν πρόσβαση από διπλανό οικόπεδο μετά από συνεννόηση.

Εγκλωβισμένα Τεμάχια:
52, 55, 91, 139, 168, 188,
251, 255, 302, 315

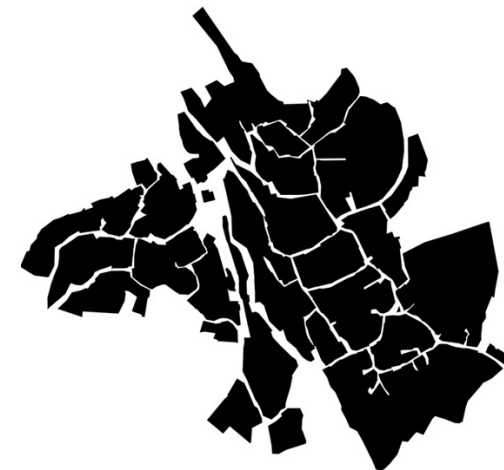
Οδικό Σύστημα Χοιροκοιτίας

Οδικό Σύστημα Μαρωνίου

Οδικό Σύστημα Καλαβασού

Οδικό Σύστημα Τόχνης

Συγκρίσεις με Γειτονικά Χωριά

Διαφορά

Σε μία σύγκριση με διπλανά χωριά, όπως το Μαρώνι, την Καλαβασό και την Τόχνη, παρατηρώντας στο οδικό σύστημα τους, φαίνεται ότι ο κύριος δρόμος τα διαπερνά, σε αντίθεση με την Χοιροκοιτία όπου ο δρόμος βρίσκεται στην εξωτερική περιφέρεια του χωριού.

Ομοιότητα

Παρατηρήσαμε ότι και σε αυτά τα χωριά υπάρχουν εγκλωβισμένα τεμάχια. Πιο συγκεκριμένα, εντοπίσαμε 14 στο Μαρώνι, 4 στην Καλαβασό και 3 στην Τόχνη.

Εγκλωβισμένα Τεμάχια στο Μαρώνι:
81, 82, 87, 173, 234, 235, 241, 250,
251, 257, 258, 279, 287, 289

Εγκλωβισμένα Τεμάχια στην Καλαβασό:
28, 102, 501, 544

Εγκλωβισμένα Τεμάχια στην Τόχνη:
344, 399, 430

Το παλιό Σχολείο
του χωριού.

Η Εκκλησία του Αγίου
Ιακώβου, η οποία
βρίσκεται στην
πλατεία του χωριού.
Στο χωριό υπάρχουν
ακόμη 3 εκκλησίες
και 3 εξωκλήσια.

Το παραδοσιακό
καφενείο του χωριού.

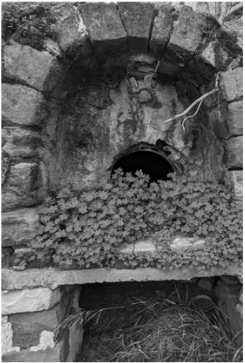
Ο Ελαιόμυλος του
χωριού.

Το Κοινοτικό
Συμβούλιο του χωριού.

Εμπορικοί και Κοινωνικοί Χώροι

1. Σχολείο
2. Εκκλησία
3. Καφενείο
4. Ελαιόμυλος
5. Κοινοτικό Συμβούλιο

Στο χωριό υπάρχουν 47 παραδοσιακοί φούρνοι. Οι περισσότεροι δεν έχουν καμία χρήση σήμερα.

Στο χωριό υπάρχουν 9 βρύσες. Σήμερα δεν λειτουργεί καμία τους και οι περισσότερες τους χρησιμοποιούνται ως ανθώνες.

Φούρνοι

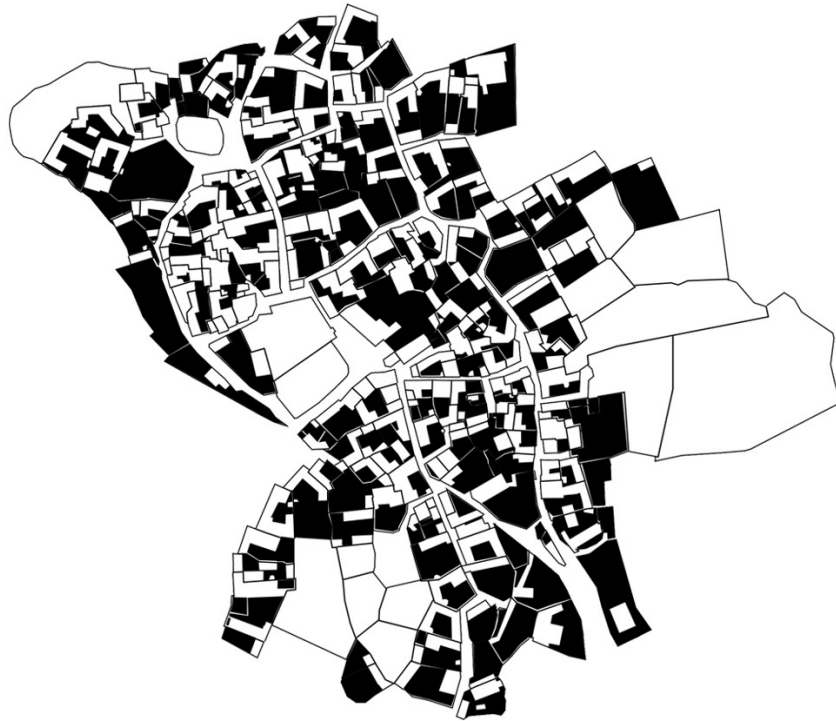
Βρύσες

Μία εντοιχισμένη
αυλή.

Κτήρια στο χωριό.

Αυλές

Κτήρια

Στο χωριό το 46% των κατοικιών έχουν ή είχαν ηλιακό. Κυρίως βρίσκονται στις εισόδους των κατοικιών ή ανάμεσα από 2 κτήσματα του ίδιου τεμαχίου.

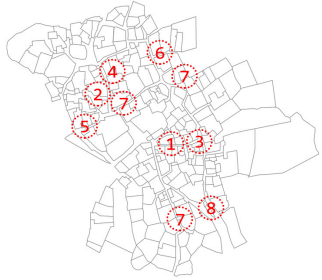
Στο χωριό υπάρχουν 3 στοές. Είναι δωμάτια υπερυψωμένα και κάτω τους περνάει δρόμος. Σήμερα μόνο κάτω από τις 2 μπορεί να περάσει αυτοκίνητο.

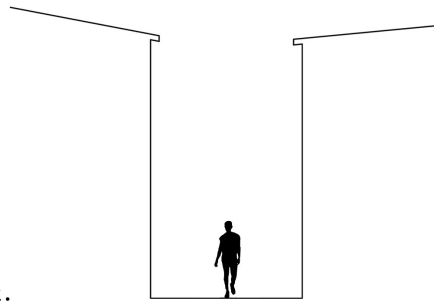
Ηλιακοί

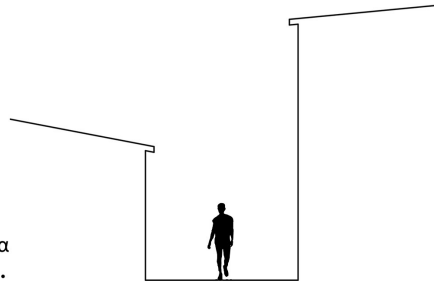
Στοές

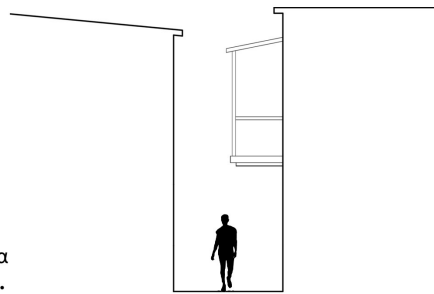
1. Δρόμος ανάμεσα σε δύο ψηλά κτίσματα.

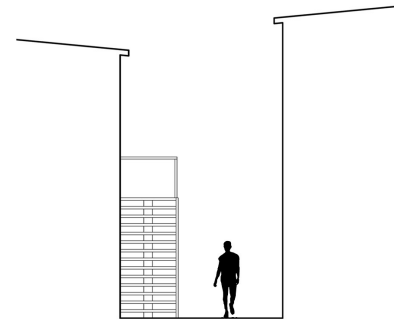
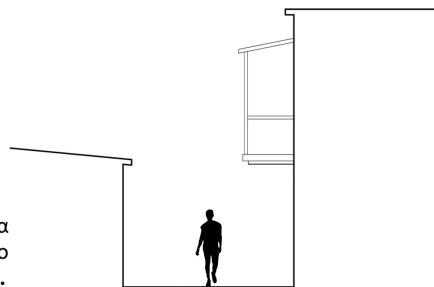
2. Δρόμος ανάμεσα σε ένα ψηλό και ένα χαμηλότερο κτίσμα.

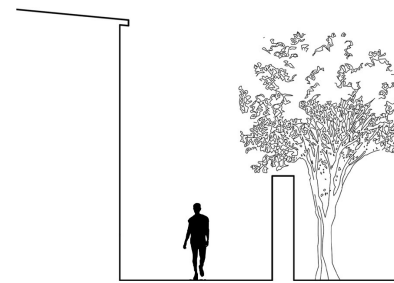
3. Δρόμος ανάμεσα σε δύο ψηλά κτίσματα, με μπαλκόνι στη μια πλευρά.

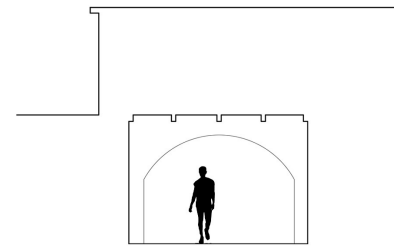
4. Δρόμος ανάμεσα σε ένα ψηλό και ένα χαμηλότερο κτίσμα, με μπαλκόνι στο ψηλότερο.

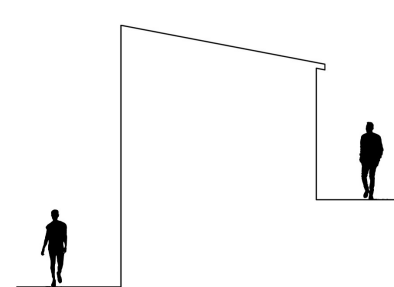
5. Πρόσβαση σε σπίτι με σκάλα από το δρόμο.

6. Δρόμος ανάμεσα σε ψηλό κτίσμα και αυλή.

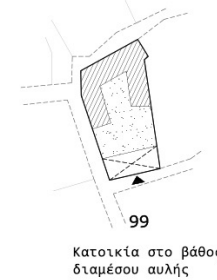
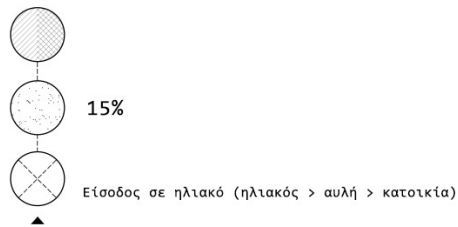
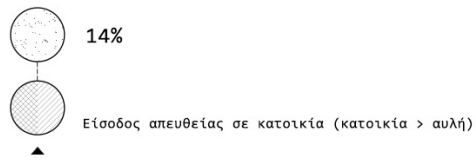
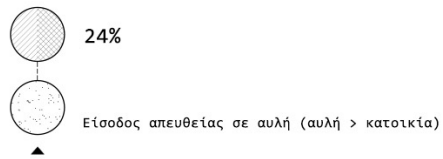
7. Πέρασμα μέσα από στοά.

8. Κτίσμα με δύο δρόμους στις πλευρές του, όπου ο ένας βρίσκεται πιο ψηλά από τον άλλο.

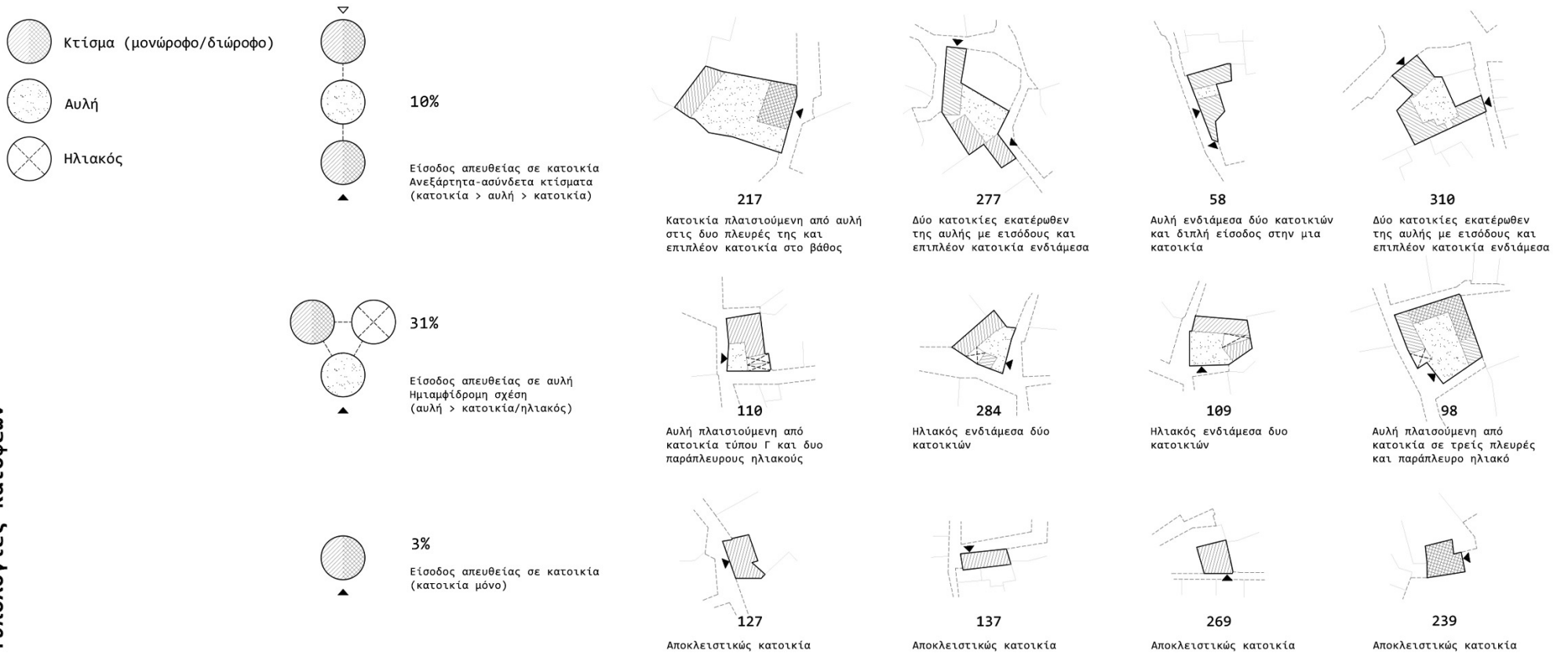
Τυπολογίες Κατόψεων

- Κτίσμα (μονώροφο/διδώροφο)
- Αυλή
- Ηλιακός

*Τα ποσοστά αναφέρονται, κατά προσέγγιση, στον αριθμό κατοικιών που αντιστοιχούν στην εν λόγω τυπολογία σε τυχαία δειγματοληψία 72 τεμαχίων

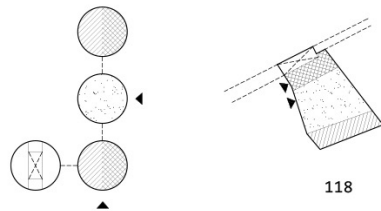
Τυπολογίες Κατόψεων

*Τα ποσοστά αναφέρονται, κατά προσέγγιση, στον αριθμό κατοικιών που αντιστοιχούν στην εν λόγω τυπολογία σε τυχαία δειγματοληψία 72 τεμαχίων

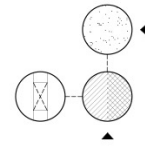
Μοναδικές Περιπτώσεις

- Κτίσμα (μονώροφο/διώροφο)
- Αυλή
- Ηλιακός
- Στοά

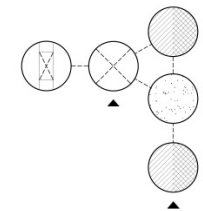
118

Είσοδος τόσο σε κατοικία όσο και σε αυλή
 Δημόσια καμάρα πέρασμα / Στοά
 (αυλή/κατοικία > κατοικία)

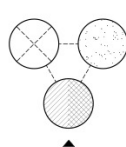
202

Είσοδος τόσο σε κατοικία, μέσω στοάς, όσο και σε αυλή
 Δημόσια καμάρα πέρασμα / Στοά
 (αυλή/κατοικία)

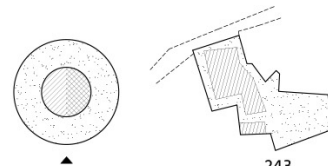
263

Είσοδος τόσο σε κατοικία όσο και σε αυλή
 και σε ηλιακό, μέσω στοάς
 Δημόσια καμάρα πέρασμα / Στοά
 (κατοικία/ηλιακός/αυλή > κατοικία)

222

Είσοδος απευθείας σε κατοικία
 Ηλιακός πλατισόμενος στις τρεις πλευρές από κατοικία
 και στην ελεύθερη πλευρά σε αυλή (αυλή ως μέσο ένωσης
 δύο κατοικιών)
 (κατοικία > ηλιακός/αυλή)

243

Πανταχόθεν ελεύθερο σύστημα δόμησης και επιπλέον
 κατοικία σε άκρο της αυλής (όπως εμφανίζεται στον
 κτηματολογικό χάρτη)
 (κατοικία < αυλή > κατοικία)

Τυπολογίες Κατόψεων

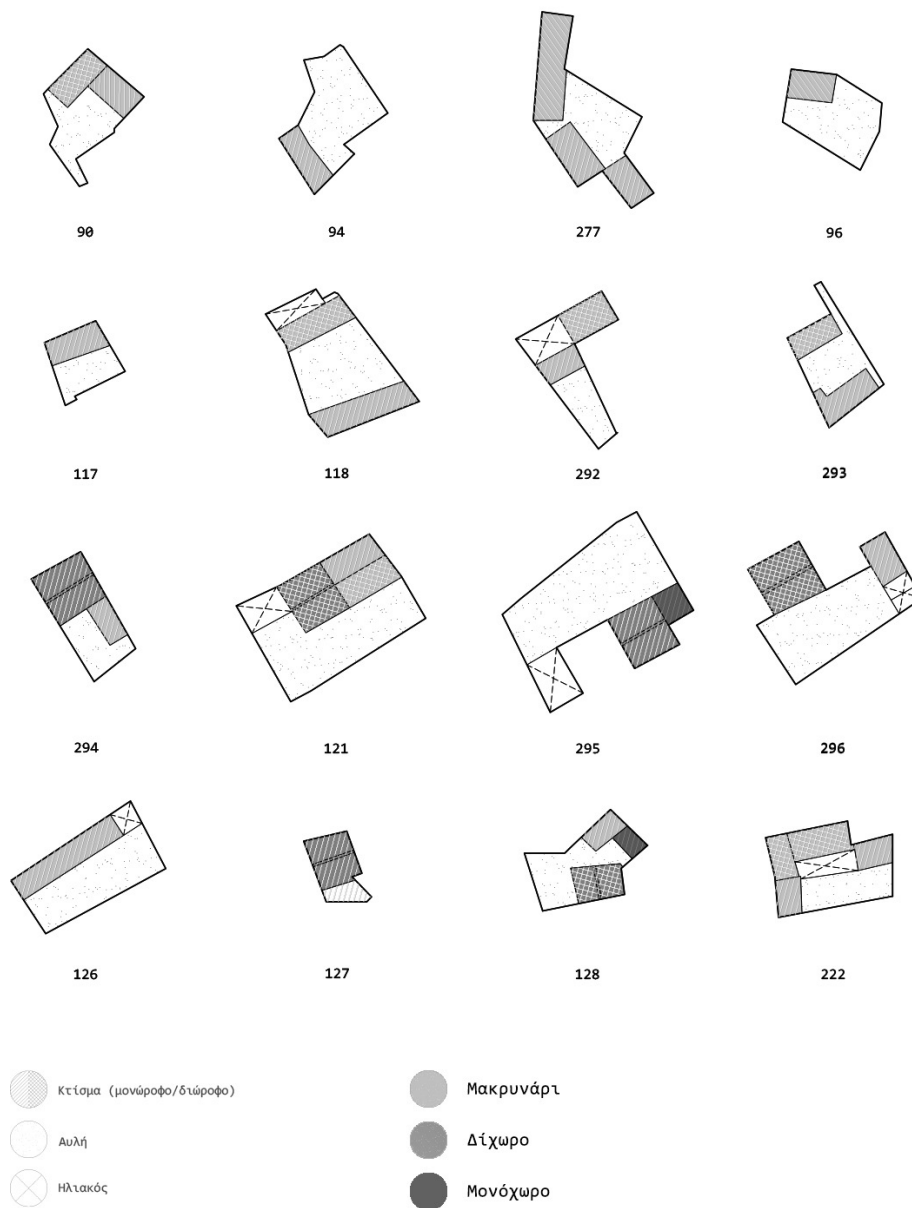
Εξετάζοντας κανείς την χωροθέτηση των κτισμάτων ενός τεμαχίου ως μονάδα - προς το εν λόγω τεμάχιο - προκύπτουν τα εξής ποσοστά:

Γραμμική διάταξη: 14%
 Συμπαγής διάταξη: 14%
 Ελεύθερη διάταξη: 22%
 Διάταξη τύπου Π: 20%
 Διάταξη τύπου Γ: 30%

Παρατηρώντας την τυπολογική ανάπτυξη των δωματίων-κατοικιών, εύκολα διακρίνεται ότι τα μακρυνάρια εμφανίζονται σε μεγαλύτερο βαθμό συγκριτικά με τα δίχωρα. Συγκεκριμένα, η αναλογία μεταξύ των κατοικιών που διαθέτουν δίχωρο δωμάτιο προς τις κατοικίες που απαρτίζονται μόνο από μακρυνάρια, ανέρχεται στα 2:3. Ελάχιστες είναι οι περιπτώσεις όπου οι οικίες αποτελούνται μόνο από δίχωρο.

Όσον αφορά την διάκριση των μακρυναριών σε στενομέτωπα και πλατυμέτωπα, η αναλογία αξιολογείται στα 3:10, αντίστοιχα.

Η ανάλυση αφορά τυχαίο σύνολο τεμαχίων στο ανατολικό τμήμα του χωριού για εξαγωγή συμπερασμάτων με επιθυμητή αντικειμενικότητα. Με αυτό τον τρόπο, το συγκεκριμένο σύμπλεγμα τεμαχίων μπορεί να θεωρηθεί ότι αντιπροσωπεύει το χωριό στο σύνολο του.

*Τα ποσοστά αναφέρονται, κατά προσέγγιση, στον αριθμό κατοικιών που αντιστοιχούν στην εν λόγω τυπολογία σε τυχαία δειγματοληψία 50 τεμαχίων

Παράδειγμα Τυπολογικής Ανάπτυξης Τεμαχίου (297)

Στο εν λόγω τεμάχιο, εμφανίζονται 3 κατοικίες-δωμάτια. Τα δύο από αυτά τα δωμάτια αποτελούν πλατυμέτωπα μακρυνάρια και το τρίτο, το οποίο εφάπτεται στο ένα από τα άλλα δυο δωμάτια, αποτελεί δίχωρο, με μοναδική περίτεχνη καμάρα που εκτείνεται σε όλο το πλάτος της κατοικίας.

Το δίχωρο δωμάτιο καλύπτεται από δικλινή στέγη και είναι επιχρισμένο, ενώ τα μακρυνάρια καλύπτονται με μονοκλινή στέγη και είναι ανεπίχριστα.

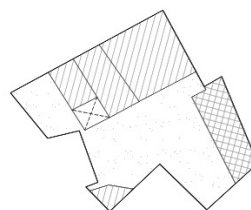
1. Μακρυνάρι (πλατυμέτωπο) με δύο εισόδους

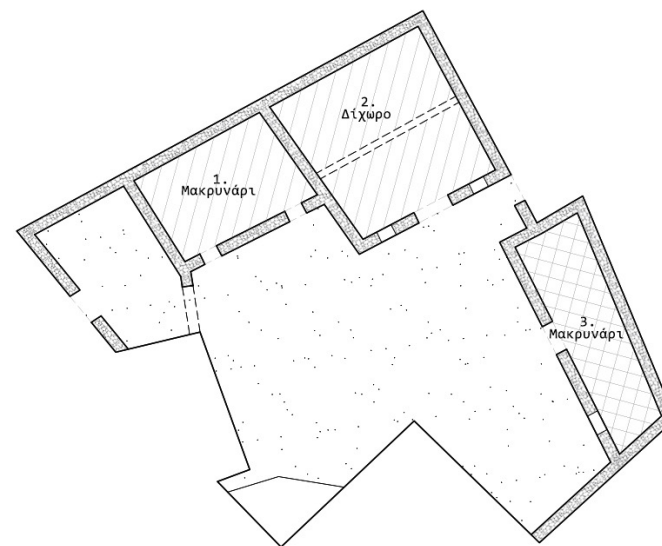
2. Δίχωρο με μοναδική είσοδο

3. Μακρυνάρι (πλατυμέτωπο) με μοναδική είσοδο

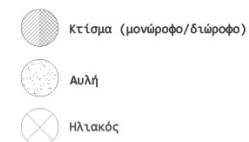

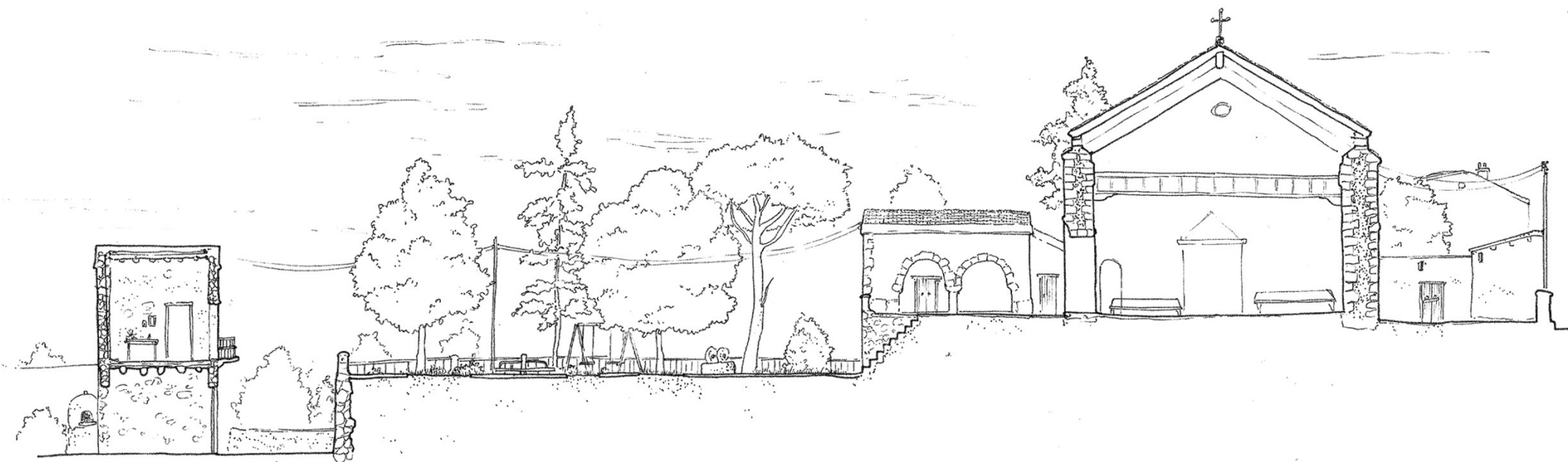
Κάτοψη τεμαχίου όπως εμφανίζεται στον κτηματολογικό χάρτη

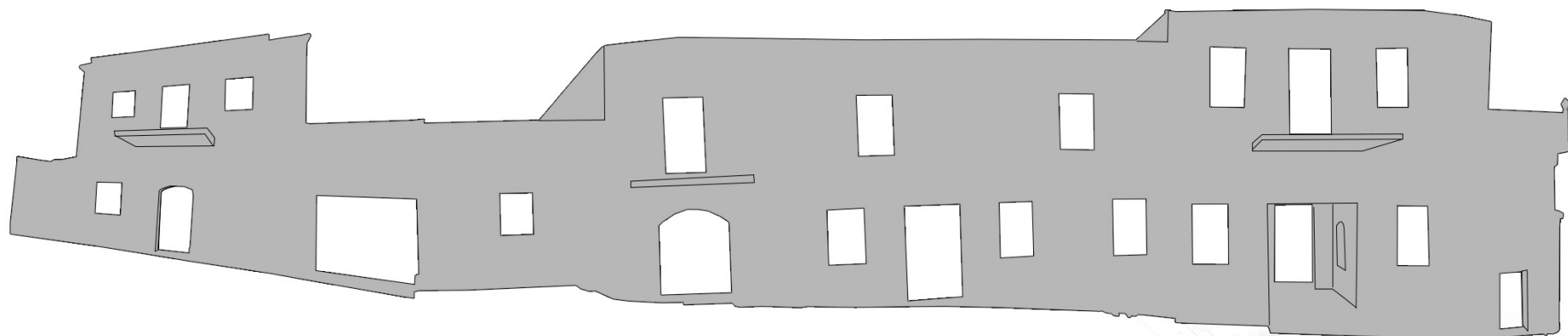
297

Κάτοψη τεμαχίου όπως εμφανίζεται ερειπωμένο σήμερα

Τομή Πλατώματος Εκκλησίας

Όψεις / Πλήρες - Κενό

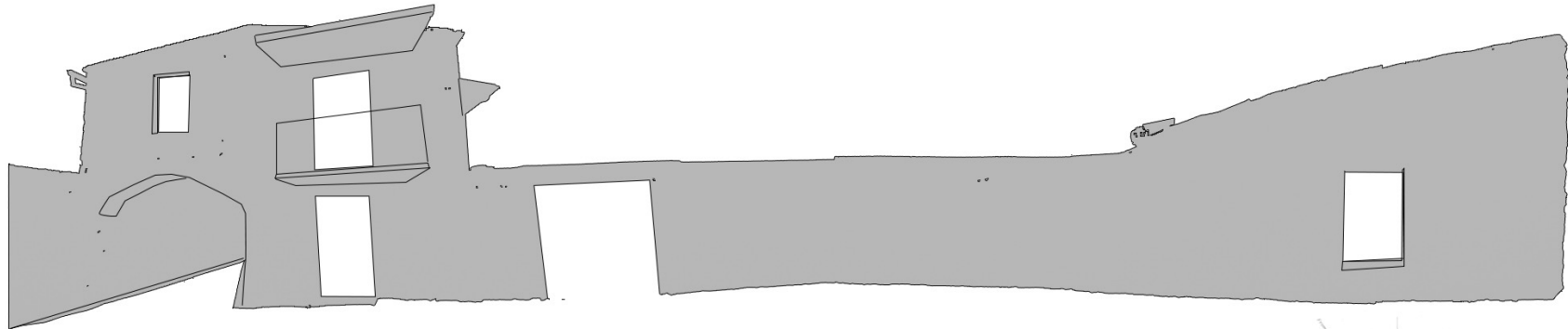
Στην εν λόγω όψη επικρατεί το πλήρες έναντι του κενού, το οποίο εκφράζεται μέσω των μικρών σε μέγεθος αλλά συνεχόμενων - σχετικά - ανοιγμάτων.

Μεγάλα ανοίγματα όπως το άνοιγμα 2. κρίνεται μεταγενέστερο ή παλαιό το οποίο έχει υποστεί αλλοίωση.

Η οικία 1. ανήκει στις μεταγενέστερες κατοικίες και έχει επενδυθεί αργότερα με πέτρα ώστε να εναρμονίζεται με την υπόλοιπη όψη.

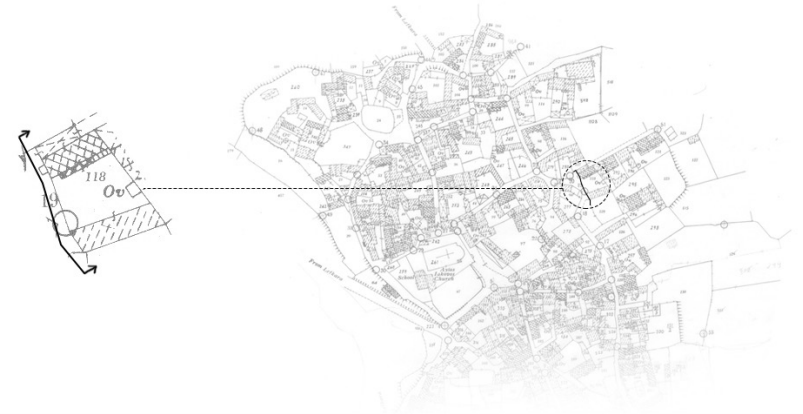
Εμφανίζεται μία εσοχή εισόδου (3.), σε μια κατοικία που είναι επίσης μεταγενέστερη, όπως μαρτυρεί τόσο η μορφή όσο και η υλικότητα της.

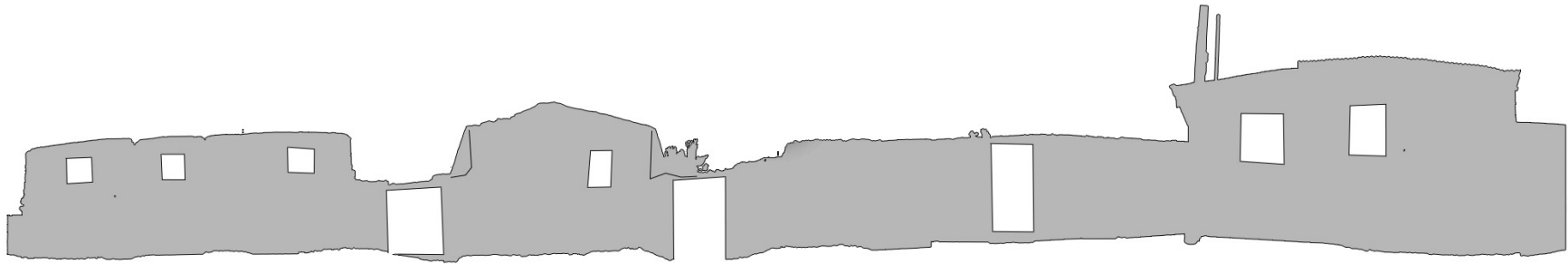

Όψεις / Πλήρες - Κενό

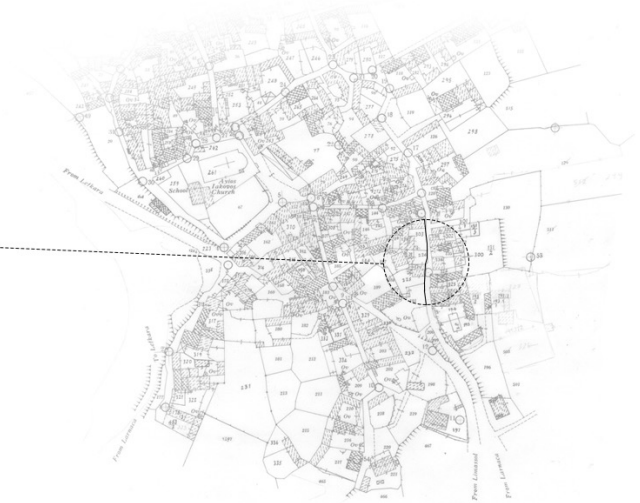
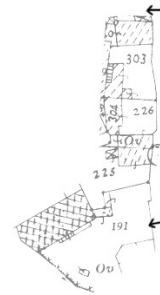
Παρά το πολύ μεγάλο μέτωπο που εμφανίζεται, η παραπάνω όψη αφορά μια μοναδική κατοικία, στην οποία παρεμβάλλεται μεταξύ των δύο κτισμάτων περιτοιχισμένη αυλή. Και σε αυτή την όψη, το πλήρες επικρατεί του κενού, ενώ εμφανίζεται και η ιδιαιτερότητα της δημόσιας στοάς, άνωθεν της οποίας εκτείνεται ο δεύτερος όροφος της κατοικίας.

Όψεις / Πλήρες - Κενό

Παρουσιάζεται απόλυτη ευθυγράμμιση των προσόψεων των οικιών στο όριο του δρόμου. Τα παράθυρα βρίσκονται σε όλο το μήκος της όψης τοποθετημένα σε ψηλό σημείο και συγκεκριμένα πάνω από το ύψος του μέσου ανθρώπου, εξασφαλίζοντας έτσι την ιδιωτικότητα των κατοικιών. Η μόνη θέαση προς το εσωτερικό των οικιών μπορεί να λάβει χώρα μόνο διαμέσου των θυρών, οι οποίες και στις τρεις περιπτώσεις οδηγούν σε αυλή. Και εδώ το πλήρες υπερτερεί του κενού.

Σανιδωτές θύρες

Νταμπλαδωτές θύρες

Τυπολογίες Θυρών

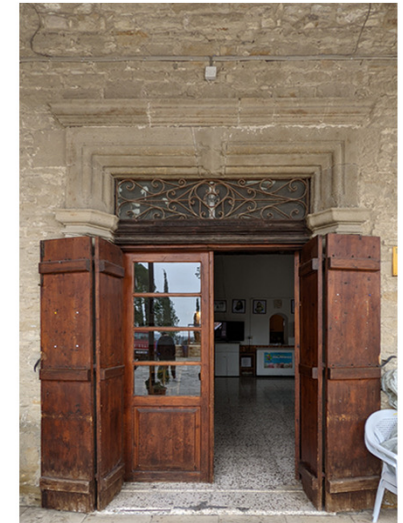
Στο χωριό υπερτερούν οι Σανιδωτές πόρτες έναντι των Νταμπλαδωτών. Οι περισσότερες πόρτες είναι αγροτικού τύπου αλλά υπάρχουν και αρκετές που δείχνουν να είναι επηρεασμένες από το αστικό περιβάλλον. Σε αρκετές υπάρχουν περιθύρωμα από πελεκητή πέτρα και σε κάποιες περιπτώσεις είναι διακοσμημένες με φυλακτό στην κορυφή. Ακόμη, πολλές πόρτες έχουν φεγγίτη και σιδεριές στην εξωτερική τους πλευρά.

1. Νταμπλαδωτή δίφυλλη τοξωτή εξώθυνα, με περιθύρωμα, πελεκητή πέτρα και φυλακτό.

2. Σανιδωτή δίφυλλη τοξωτή εξώθυνα, με περιθύρωμα, πελεκητή πέτρα και φυλακτό.

3. Νταμπλαδωτή δίφυλλη εξώθυνα, με οριζόντιο υπέρθυρο, πελεκητή πέτρα και σιδεριές φεγγίτη.

4. Σανιδωτή δίφυλλη τοξωτή εξώθυνα, με περιθύρωμα και κατεργασμένη πέτρα.

5. Σανιδωτή δίφυλλη μακρόστενη εξώθυνα.

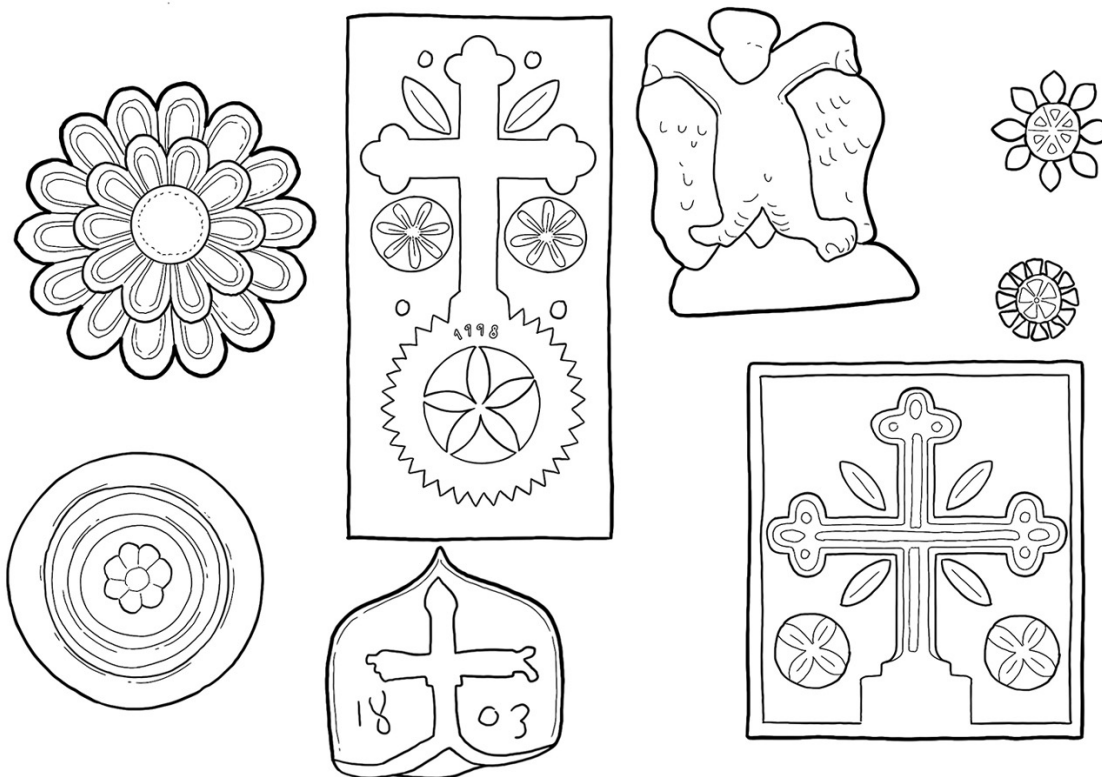
6. Νταμπλαδωτή δίφυλλη μακρόστενη εξώθυνα.

Ανάγλυφα - Φυλακτά - Σκαλιστή Διακόσμηση

Σε μερικές περιπτώσεις κατοικίες φέρουν ανάγλυφα - φυλακτά που είτε αφορούν θρησκευτικά σύμβολα, όπως σταυροί και δικέφαλοι αετοί, είτε στοιχεία από τον φυτικό διάκοσμο, όπως λουλούδια ή μοτίβα φύσης. Τέτοια ανάγλυφα εμφανίζονται κυρίως σε εξώθυρες αλλά και σε τοιχοποιίες είτε υπό την μορφή “σουβάντζας” είτε υπό την μορφή εσωτερικής επιτοίχιας ροζέτας.

Βρίσκονται τοποθετημένα ή σκαλισμένα τόσο ενδιάμεσα ακατέργαστων κομματιών πέτρας, όσο και σε πελεκητή πέτρα περιθυρωμάτων.

Συγκεκριμένα ανάγλυφα λόγω της χωρικής τοποθέτησής τους αλλά και λόγω οπών που εμφανίζονται στο σκάλισμα, εικάζεται ότι λειτουργούν ως ασφράξεις. Τα υπόλοιπα δε, εκτελούν μια εντελώς διακοσμητική λειτουργία.

Αρσέρρες

Ανοίγματα

Παράθυρα

Τύποι Ανοιγμάτων

Στο χωριό τα παράθυρα είναι κυρίως σανιδωτά αγροτικού τύπου, ενώ δεν υπάρχει διάκοσμος, σε αντίθεση με μερικές πόρτες που είναι διακοσμημένες με πελεκητή πέτρα ή σιδεριές. Τα περισσότερα παράθυρα είναι δίφυλλα αλλά υπάρχουν και κάποια μονόφυλλα. Ακόμη, σε πολλές περιπτώσεις υπάρχουν και αرسέρες σε ψηλό σημείο.

1. Απλό σανιδωτό δίφυλλο παράθυρο με οριζόντιο ανώφλι.

2. Σανιδωτό δίφυλλο παράθυρο με οριζόντιο ανώφλι.

3. Σανιδωτό δίφυλλο παράθυρο με ζυγούς, με οριζόντιο ανώφλι και χρήση γυαλιού.

4. Ξύλινο παρμακτώ παράθυρο και οριζόντιο ανώφλι.

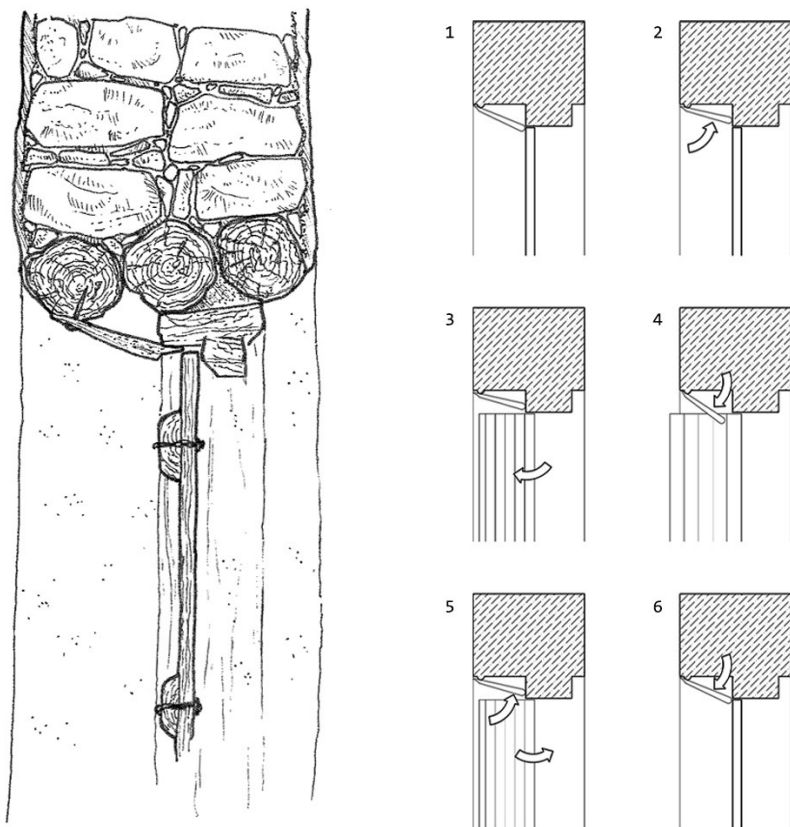
5. Ξύλινο δίφυλλο σανιδωτό παράθυρο, με σιδεριές στο εξωτερικό μέρος και ξύλινο ανώφλι.

6. Αρσέρας

Μαντάλιν και Παραμάνταλο

Μέθοδος ανοίγματος θύρων και παραθύρων

1. Η θύρα/παράθυρο κρατιέται κλειστή από το μαντάλιν / 2. Το μαντάλιν σπρώχνεται προς τα πάνω από το καλντικακάμιν / 3. Η θύρα/παράθυρο ανοίγει / 4. Η πόρτα/παραθυρόφυλλο κρατιέται ανοιχτό με το παραμάνταλο. Το μαντάλιν επανέρχεται στην αρχική του θέση / 5. Η θύρα/παράθυρο κλείνει, σπρώχνοντας το μαντάλιν προς τα πάνω / 6. Το μαντάλιν επανέρχεται στην αρχική του θέση και κρατά τη θύρα/παράθυρο κλειστή

Ανώφλι με δύο μαντάλια και παραμάνταλο θύρας

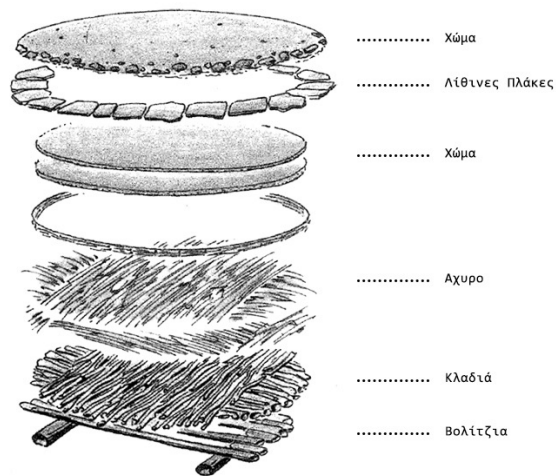

Ανώφλι με δύο μαντάλια παραθύρου

Ο συνηθέστερος τύπος στέγασης που εμφανίζεται στην Χοιροκοιτία είναι η επικλινή οροφή. Πάνω στην λίθινη τοιχοποιία τοποθετούνται με την σειρά: βολίτζια ή μορίνες, καλάμια, κλαδιά ή και άχυρο, χώμα, γυψομάρμαρο στα κροδώματα και χολετρωτό κεραμίδι. Εκ των πιο πάνω υλικών, μερικά εμφανίζονται και στον ομώνυμο νεολιθικό οικισμό της περιοχής, με την διαφορά ότι δεν συνηθίζεται η χρήση δώματος ως τυπολογία στέγασης στον παραδοσιακό οικισμό.

Χαρακτηριστικό είναι ότι ελάχιστες οικοδομές διατηρούν το πρωτότυπο χολετρωτό κεραμίδι, αλλά αυτό αντικαταστάθηκε, μάλλον μαζικά, από επίπεδο κεραμίδι γαλλικού τύπου.

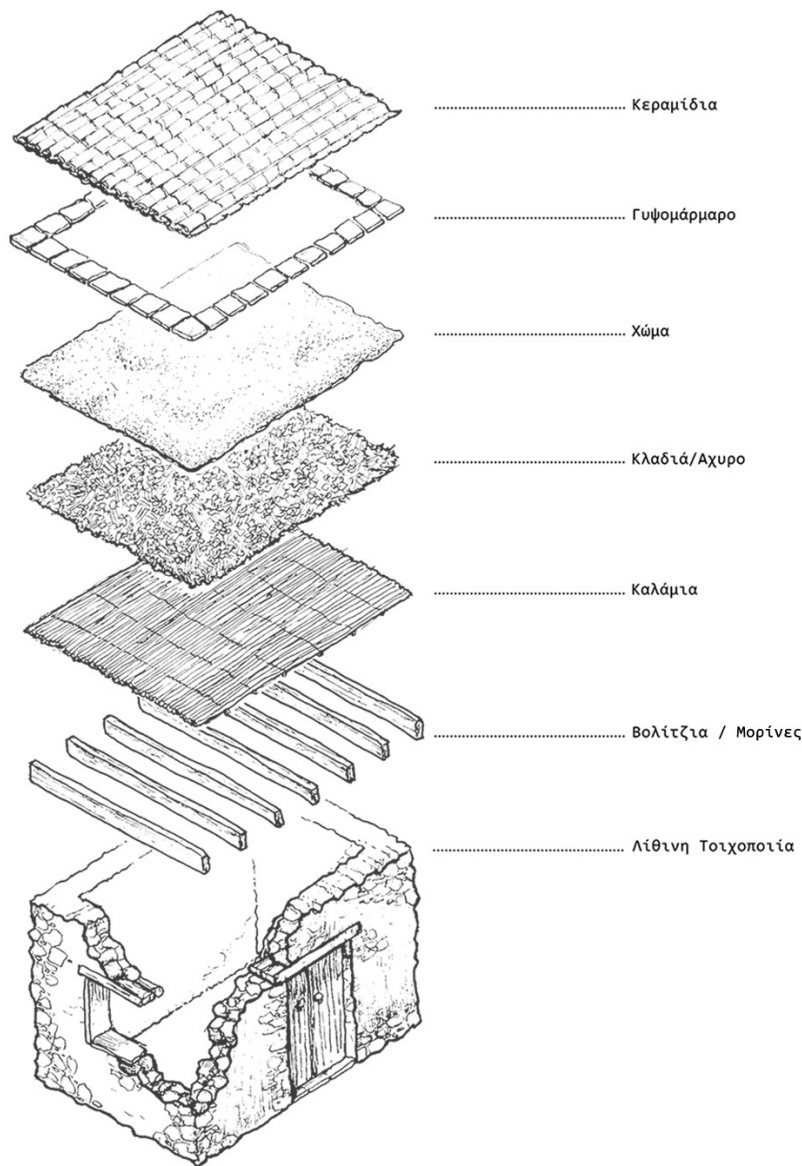
Αναπαράσταση Υλικών Οροφής Οικίας του Νεολιθικού Οικισμού

Υλικά Οροφής

Fig. 12. Reconstitution de la toiture d'un élément d'habitation

Le, B. A. (1996). Guide de Khirokitia. Nicosie: Fondation Culturelle de la Banque de Chypre.

Συνθετέστη Υλικότητα και Τυπολογία Οροφής στον Νεώτερο Οικισμό

Βολίτζια / Καλάμια

Μορίνες / Καλάμια

Βολίτζια / Κλαδιά

Μορίνες / Καλάμια / Σανίδι

Μορίνες / Σανίδι

Ανάγλυφα - Φυλακτά - Σκαλιστή Διακόσμηση

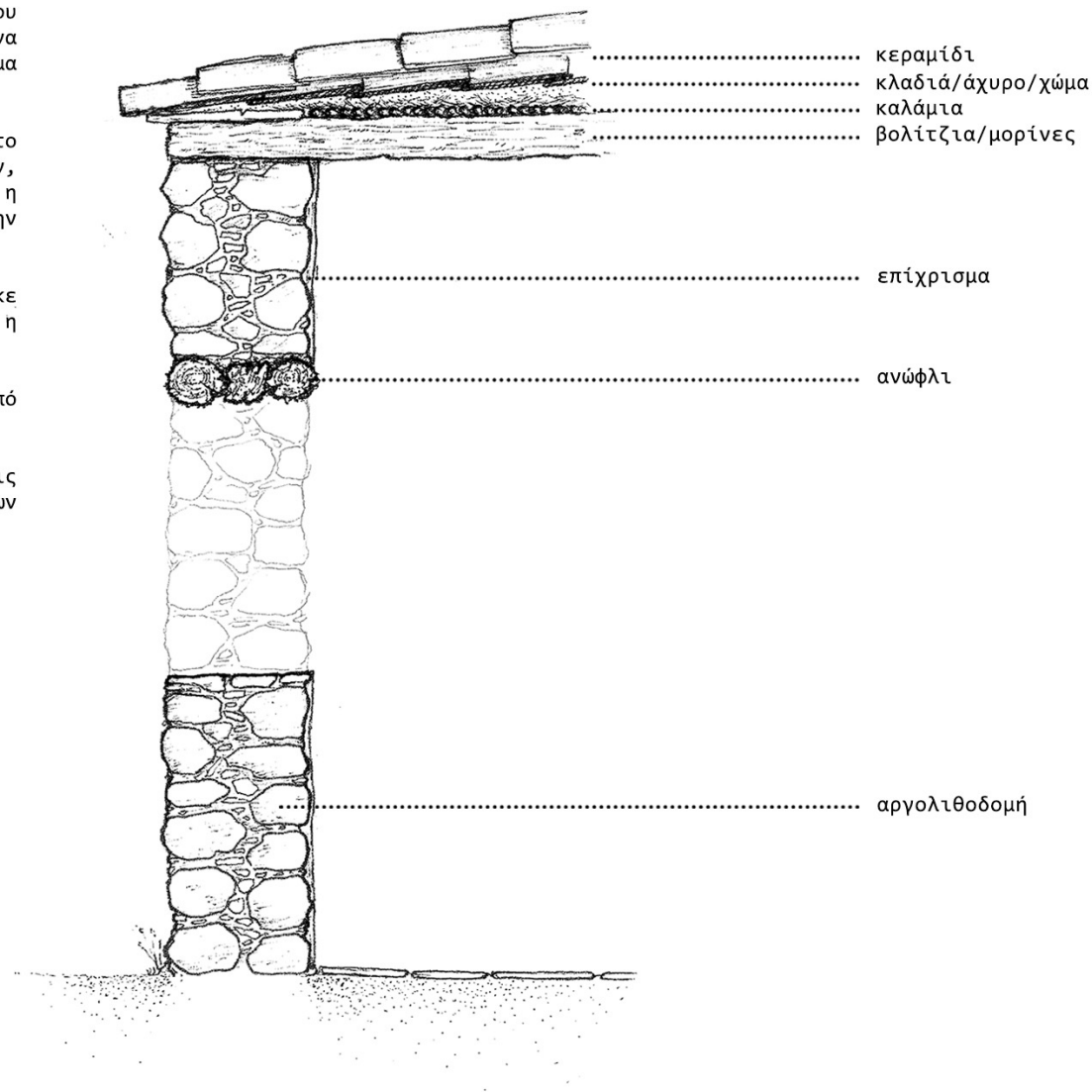
Όπως έχει προαναφερθεί, η στέγη των παραδοσιακών οικιών του χωριού εδράζεται πάνω σε λίθινη τοιχοποιία, και συγκεκριμένα αργολιθοδομή με κυρίως ελαφρά πελεκητούς λίθους και χαλίκωμα ενδιάμεσα.

Πέρα από το σύνθηες φαινόμενο να σταματούν τα βολιτζια στο εσωτερικό της τοιχοποιίας ή να προεξέχουν έξω από αυτήν, εμφανίζεται σε σημαντικό αριθμό κατοικιών στο χωριό η ιδιαιτερότητα όπου τα βολιτζια καταλήγουν εφαπτόμενα στην εξωτερική παρειά της τοιχοποιίας.

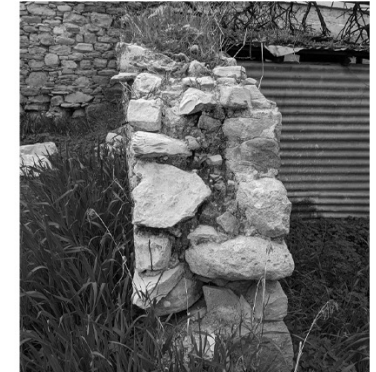
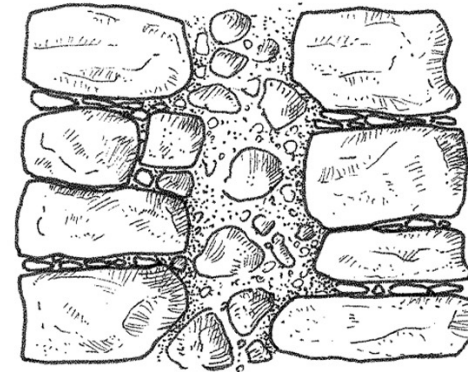
Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι στο χωριό δεν παρατηρήθηκε καθόλου η χρήση του πλιθαριού ως οικοδομικό υλικό, παρα μόνο η πέτρα.

Το χωριό δεν διέθετε λατομείο οπότε προμηθευόταν την πέτρα από λατομείο διπλανού χωριού, αυτού της Τόχνης.

Η συντριπτική πλειοψηφία των ανοιγμάτων που εμφανίζονται στις τοιχοποιίες των κατοικιών στηρίζονται από ανώφλι ξύλινων στοιχείων.

Ξεχωρίσαμε τρία είδη τοιχοποιίας στο χωριό. Το πιο συνηθισμένο είδος πετρώματος είναι το ιζηματογενές πέτρωμα (εικόνα 1) από το λατομείο του γειτονικού χωριού της Τόχνης. Πέτρες από τον ποταμό Αγίου Μηνά χρησιμοποιούνται κυρίως σε δόμες στα χωράφια και όχι τόσο σε τοιχοποιίες κατοικιών. Υπάρχουν όμως εξαιρέσεις (εικόνα 2). Παρατηρήσαμε επίσης πως σε μερικές περιπτώσεις γίνεται επανάχρηση οικοδομικών στοιχείων σε τοιχοποιίες νεώτερων κατοικιών. Εντοπίστηκαν δυο τέτοιες περιπτώσεις: η πρώτη ενός λαξευτού λίθου με κυκλικές προεξοχές (εικόνα 3) και η δεύτερη μιας πέτρας με κυκλική οπή στο κέντρο, πιθανόν κομμάτι μύλου (εικόνα 4).

Εξωτερική τοιχοποιία με γεμισιά

1

2

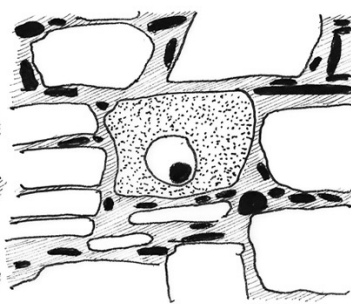
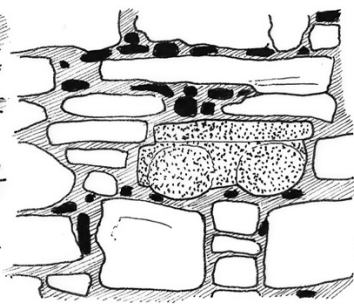
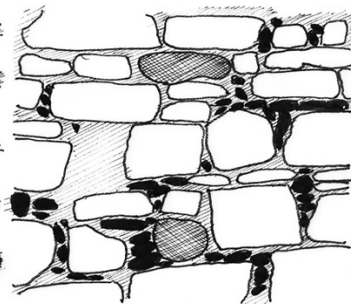
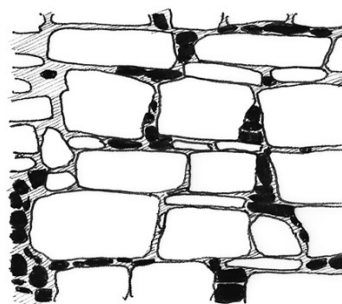

3

4

Είδη Τοιχοποιίας

 Ιζηματογενές Πετρώμα

 Χαλίκωμα

 Πέτρα Ποταμού

 Αχυροπηλός

 Επανάχρηση Οικοδομικών Στοιχείων

	Πέτρα Ακατέργαστη	Πέτρα Κατεργασμένη	Πέτρα Πελεκητή	Γύψος	Κλαδιά	Ξύλο Ακατέργαστο	Ξύλο Κατεργασμένο	Ξύλινες Σανίδες	Καλάμια	Κεραμίδια	Σίδηρο	Τούβλα	Τσίγκος
Τοιχοποισία			Περιθύρωμα 										
Πόρτα						Ανώφλι 					Χειρολαβή Τερτζέλλιν 		
Παράθυρο											Κάγκελα 		
Σκεπή						Βολιτζία 	Μορίνες 						
Πάτωμα/Ταβάνι													
Μπαλκόνι													

Πίνακας Υλικότητων

Παρατηρείται έντονα σε πολλά κτίσματα η χρήση του χρώματος λουλακί, επιχρισμένο στην τοιχοποιία, τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο εξωτερικό των κατοικιών. Το χρώμα οφείλεται στο φυτό «λουλάκι» που πρόσθεταν οι οικοκυρές στον ασβέστη, που τον χρησιμοποιούσαν για να ασβεστώνουν τους τοίχους των σπιτιών τους.

Παρατηρείται σε πολλά κτίσματα η αποτόμηση γωνίας, αλλιώς φαρσόκομμα, πιθανόν για ευκολότερη διακίνηση οχημάτων.

Παρατηρήσεις

Γενικές Παρατηρήσεις:

1. Η γεωγραφική της θέση πρόσφερε στον οικισμό αμυντικά και ζωτικά πλεονεκτήματα
2. Η δημιουργία του αυτοκινητόδρομου που περνά από την Χοιροκίτια ενώνει το χωριό με σημαντικές πόλεις του νησιού με αποτέλεσμα να αυξηθεί ο πληθυσμός του

Πολεοδομικές Παρατηρήσεις:

3. Οι δρόμοι στο χωριό είναι στενοί
4. Δεν υπάρχει κάποια κύρια οδική αρτηρία να περνά διαμέσου του χωριού
5. Η πλειοψηφία των τεμαχίων έχει τοποθετημένο κτίσμα στο όριο του τεμαχίου με τον δρόμο

Τυπολογικές Παρατηρήσεις:

6. Στο χωριό εμφανίζονται περισσότερα μακρυνάρια παρά δίχωρα
7. Δεν εντοπίζονται δώματα κατά τα παραδοσιακά πρότυπα και υλικά

Κατασκευαστικές Παρατηρήσεις:

8. Η χρήση πλιθαρίου απουσιάζει εξ ολοκλήρου από τον οικισμό. Το λατομείο της Τόχνης κάλυπτε τις ανάγκες του χωριού
9. Παρατηρήθηκε η επανάχρηση οικοδομικών στοιχείων
10. Στο χωριό ξεχωρίζει η ιδιαιτερότητα τα βολιτζια να καταλήγουν στην ίδια επιφάνεια με την εξωτερική μεριά της τοιχοποιίας

Ιδιαίτερα Στοιχεία:

11. Κατά την χαρτογράφηση του χωριού διακρίθηκαν 10 εγκλωβισμένα τεμάχια-οικόπεδα. Εγκλωβισμένα οικόπεδα παρατηρήθηκαν και στα γειτονικά χωριά
12. Στο χωριό παρατηρήθηκαν δύο σπάνια παραδοσιακά αρχιτεκτονικά στοιχεία: 3 στοές και 10 Φαρσοκόμματα
13. Στα περιθωρώματα μερικών θυρών παρατηρήθηκε έντονος γλυπτικός διάκοσμος

